

V Praze dne 6. 2. 2013
Č.j.: 2013/8291-21

**Výkladové stanovisko MPSV k přechodným ustanovením
zákona č. 401/2012 Sb. v oblasti pověřování k výkonu
sociálně-právní ochrany dětí**

K bodu 6. Přechodných ustanovení

V souladu s § 49a odst. 2 písm. d) zákona č. 359/1999 Sb., ve znění zákona č. 401/2012 Sb., musí pracovníci pověřených osob ke splnění podmínek odborné způsobilosti pro poskytování sociálně-právní ochrany dětí doložit absolvování nejméně 200 hodin akreditovaných vzdělávacích kurzů pro sociální pracovníky podle zákona o sociálních službách a odbornou praxi v trvání alespoň 2 let, jestliže tito pracovníci neukončili vysokoškolské nebo vyšší odborné vzdělání ve studijních oblastech, které jsou vyjmenovány v § 49a odst. 2 písm. a), b).

V této souvislosti je nezbytné upozornit, že zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, upravuje dva druhy akreditovaných vzdělávacích programů a kurzů. Jedná se o

1. **akreditované vzdělávací kurzy pro sociální pracovníky** podle § 110 odst. 4 písm. c) a d) zákona č. 108/2006 Sb.
2. **akreditované kvalifikační kurzy pro pracovníky v sociálních službách** podle § 116 odst. 5 zákona č. 108/2006 Sb.

Pracovníci pověřených osob mohou při poskytování sociálně-právní ochrany dětí naplňovat obsah činnosti pracovníka v sociálních službách ve smyslu § 116 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb. zejména tehdy, jde-li o

- pracovníky zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (dále jen „ZDVOP“), kteří zajišťují přímou osobní péči o děti umístěné v zařízení,

- pracovníky zařízení sociálně výchovné činnosti nebo výchovně rekreačních táborů pro děti, kteří vykonávají výchovnou činnost směřující k získání základních společenských a hygienických návyků nebo provádějí volnočasové aktivity s dětmi.

V uvedených případech, kdy činnost pracovníků pověřených osob je obsahově shodná nebo obdobná činnosti pracovníků v sociálních službách, je možné pro účely splnění podmínek odborné způsobilosti podle § 49a zákona č. 359/1999 Sb. akceptovat, aby pracovníci pověřené osoby doložili absolvování akreditovaných kvalifikačních kurzů pro pracovníky v sociálních službách v rozsahu alespoň 200 hodin. V případě pracovníků pověřené osoby, kteří započnou s poskytováním sociálně-právní ochrany v období po 1. 1. 2013, je třeba doložit splnění podmínek odborné způsobilosti podle § 49a zákona č. 359/1999 Sb. zásadně ke dni zahájení jejich činnosti pro pověřenou osobu. Pokud tito noví pracovníci podmínky odborné způsobilosti nesplňují, je přípustné, aby se přechodně po dobu až 2 let podíleli na poskytování sociálně-právní ochrany dětí pod dohledem odborné způsobilé osoby, s výjimkou poskytování poradenství (viz § 49a odst. 5). Stávající pracovníci pověřených osob, kteří poskytovali sociálně-právní ochranu již ke dni 31. 12. 2012, musí doložit splnění podmínek odborné způsobilosti podle novelizovaného znění § 49a odst. 2 nejpozději do 31. 12. 2014.

K bodu 9. Přechodných ustanovení

Krajské úřady jsou povinny vydat závazné stanovisko ke splnění zákonných podmínek pro výkon sociálně-právní ochrany v zařízeních sociálně-právní ochrany dětí, která se nacházejí v jejich správním obvodu, a to nejpozději do 6 měsíců od přijetí oznámení pověřené osoby o názvu a adrese sídla všech zařízení sociálně-právní ochrany dětí, jež pověřená osoba provozuje v obvodu jednotlivých krajských úřadů. Posouzení zákonných podmínek pro účely vydání závazného stanoviska se bude týkat zejména:

- splnění podmínek odborné způsobilosti pracovníků v zařízeních sociálně-právní ochrany (s přihlédnutím k dvouletému přechodnému období pro pracovníky, kteří v zařízení pracovali k 31. 12. 2012; vždy však musí být splněny minimálně podmínky odborné způsobilosti podle právního stavu ke dni 31. 12. 2012),
- splnění hygienických požadavků stanovených pro ZDVOP a zařízení sociálně výchovné činnosti podle vyhlášky č. 410/2005 Sb. (doložené posudkem příslušné hygienické stanice),
- vlastnického nebo užívacího práva k objektu nebo jiným prostorům zařízení,
- materiálních a technických podmínek pro provozování zařízení (finanční a personální zabezpečení nepřetržitého provozu zařízení, prostorové podmínky podle § 42a odst. 6 zákona č. 359/1999 Sb. apod.),
- dalších podmínek pro provozování konkrétního typu zařízení sociálně-právní ochrany dětí (např. v případě ZDVOP zajišťování péče a pomoci podle § 42a odst. 1, splnění zákonných podmínek pro přijetí dítěte do zařízení podle § 42 odst. 2, 6, 8, zajištění nepřetržitého provozu zařízení podle § 42 odst. 9, vedení evidence dětí a spisové dokumentace podle § 42a odst. 2, plnění práv a povinností ředitele zařízení podle § 42a odst. 3, 4, vnitřní řád zařízení podle § 42a odst. 1 písm. i), plnění podmínek pro přemístění dětí podle § 42a odst. 7 až 9, rozhodování o příspěvku na úhradu pobytu a péče podle § 42b a násl., plnění limitů počtu dětí a délky pobytu dětí v zařízení podle § 42 odst. 3 až 5 s přihlédnutím k ročnímu přechodnému období podle bodu 1. Přechodných ustanovení apod.).

Je nezbytné zdůraznit, že závazné stanovisko ke splnění podmínek pro poskytování sociálně-právní ochrany dětí bude krajský úřad vydávat i ve vztahu k jednotlivým detašovaným pracovištím určitého zařízení sociálně-právní ochrany dětí, jestliže se detašované pracoviště nachází v jeho správním obvodu (bez ohledu na adresu sídla „kmenového“ zařízení). Rovněž detašované pracoviště musí splňovat všechny výše zmiňované zákonné podmínky pro provozování zařízení sociálně-právní ochrany, neboť krajský úřad příslušný podle sídla zřizovatele zařízení musí následně rozhodnout o tom, zda se k těmto detašovaným pracovištím vydává pověření či nikoliv (viz § 49 odst. 5, 7 zákona

č. 359/1999 Sb. ve spojení s bodem 10. Přechodných ustanovení zákona č. 401/2012 Sb.).

Podklady pro vydání závazného stanoviska k zařízením sociálně-právní ochrany, která se nacházejí na území krajského úřadu, bude krajský úřad opatřovat v první řadě od samotného zařízení nebo jeho zřizovatele. To se týká zejména dokladů o pracovních zařízeních (doklady o dosaženém vzdělání, délce praxe, absolvování odborných kurzů apod.), dokladů o vlastnickém nebo jiném užívacím právu k objektu zařízení, dokladů o splněních hygienických požadavků, vnitřního řádu zařízení, evidence dětí, spisové dokumentace o dětech nebo spisové dokumentace k rozhodování o příspěvku na úhradu pobytu a péče. Krajský úřad vydávající závazné stanovisko má postavení dotčeného správního orgánu ve smyslu § 136 správního řádu a z tohoto titulu má rovněž právo požadovat informace od krajského úřadu (Magistrátu hl. města Prahy), který je příslušný k rozhodnutí o vydání pověření (podle sídla zřizovatele), jestliže bude tyto informace pokládat za potřebné pro vydání svého závazného stanoviska. Nicméně krajský úřad příslušný k vydání pověření nemusí mít některé podklady vždy zcela aktuální (např. doklady o absolvování odborných kurzů u pracovníků bez odpovídajícího vzdělání) a některé doklady nemá k dispozici vůbec (např. vnitřní řád zařízení, spisová dokumentace o dětech apod.). Proto je vhodné usilovat primárně o to, aby se všechny potřebné informace a doklady podařilo pokud možno opatřit přímo v samotném zařízení.

K bodu 11. Přechodných ustanovení

Přechodné ustanovení v bodu 11. uvádí, že žádost o vydání pověření je povinen podat kraj nebo obec, které byly k 1. 1. 2013 **provozovateli** (nikoliv zřizovateli) zařízení sociálně-právní ochrany dětí. Vzhledem k tomu mohou nastat dvě varianty:

1. Kraj nebo obec provozují své zařízení přímo jako organizační složku kraje/obce bez vlastní právní subjektivity.
2. Kraj nebo obec provozují zařízení prostřednictvím své příspěvkové organizace, kterou k provozování zařízení pověřily, když ve zřizovací listině

příspěvkové organizace zakotvily, že předmětem činnosti příspěvkové organizace je rovněž provozování určitého zařízení sociálně-právní ochrany podle zákona č. 359/1999 Sb.

V případě druhé varianty, kdy kraj nebo obec jsou zřizovatelem zařízení, ale samotným provozováním zařízení pověřily příspěvkovou organizaci, je možné připustit, aby jménem kraje a v jeho zastoupení podala žádost příspěvková organizace jako právnická osoba, která z pověření kraje plní funkci provozovatele zařízení. To znamená, že v žádosti o vydání pověření se na straně žadatele – právnické osoby vyplní údaje o příspěvkové organizaci, samozřejmě včetně údaje o tom, že se jedná o příspěvkovou organizaci kraje/obce (kolonka typ právnické osoby). Je nicméně žádoucí trvat na tom, aby k žádosti byla přiložena rovněž zřizovací listina nebo dodatek zřizovací listiny, ze kterých jednoznačně vyplývá, že do předmětu činnosti příspěvkové organizace bylo rozhodnutím kraje/obce doplněno rovněž provozování určitého zařízení sociálně-právní ochrany dětí.

Pokud jde o výkon jiných činností v oblasti sociálně-právní ochrany dětí, než je provozování zařízení sociálně-právní ochrany dětí, je vhodné připomenout, že k výkonu těchto činností musely mít kraje/obce nebo jejich příspěvkové organizace pověření krajského úřadu již před účinností zákona č. 401/2012 Sb., který na této skutečnosti nic nemění. Má-li tyto jiné činnosti podle § 48 odst. 2 zákona č. 359/1999 Sb. vykonávat příspěvková organizace kraje/obce, žádá o vydání pověření vždy příspěvková organizace jako samostatná právnická osoba. Obdobně jako v případě provozování zařízení sociálně-právní ochrany dětí však musí být výkon těchto jiných činností v oblasti sociálně-právní ochrany promítnut ve zřizovací listině příspěvkové organizace.

Ohledně určení místní příslušnosti krajského úřadu, u kterého mají kraj/obec nebo jejich příspěvková organizace podat žádost o pověření k provozování zařízení sociálně-právní ochrany dětí, zákon předpokládá, že obce nebo kraje zřizují a provozují svá zařízení vždy na území svého „domovského“ kraje, to znamená,

PhDr. Miloslav Macela

ředitel odboru rodiny a ochrany práv dětí

že žádost o vydání pověření k dalšímu provozování zařízení sociálně-právní ochrany podávají u toho krajského úřadu, v jehož obvodu se nachází adresa sídla zařízení i sídlo samotného kraje, obce nebo příspěvkové organizace. Pokud by však došlo k tomu, že by kraj/obec nebo příspěvková organizace provozovaly svoje zařízení rovněž na území jiného kraje, pak by se před úpravou bodu 11. přechodných ustanovení k zákonu č. 401/2012 Sb. upřednostnila obecná úprava místní příslušnosti k rozhodování o vydání pověření podle § 61 odst. 2 písm. d) zákona č. 359/1999 Sb. a rovněž v tomto případě by se žádost o pověření podávala ke krajskému úřadu, na jehož území se nachází sídlo zřizovatele zařízení. Dotčený krajský úřad, na jehož území by se takové zařízení nacházelo, by vydával pouze závazné stanovisko ve smyslu § 49 odst. 5 zákona č. 359/1999 Sb.

